

Цитоспороз

Cytospora leucostoma

Илдеттин өзгөчөлүктөрү:

- Бул илдетке катуу данектүү мөмө бактар туруксуз болуп көп жабыр тартат.
- Илдет кара рак илдети менен катар жүрүп, мөмө бактарынын кабыктарынын, бутактарынын куурап өлүшүнө алып келет.
- Цитоспороз негизинен жаш бактарды жабыркатат, ал эми чоң бактар өсүүсүнүн начарлашы менен жабыр тартышы күчөйт.
- Цитоспора алсыз паразит болуп эсептелет жана алсыраган же стресске дуушар болгон дарактарды, көп жаракаттары аркылуу илдетти жуктурат.
- Эң жакшы өрчүү жана таралыш температура 15-27°C.

Илдеттин жайылышынын себептери:

- Техника менен жабыркаган жаракаттар, штамп же негизги стволдогу механикалык жаракаттар;
- Күнгө күйүү, үшүк, күн жана сууктан болгон жарылуулар;
- Илдеттүү көчөт отургузу, инфекция бар кыю алды же калемче колдонуу;
- Бутоо жаракаттары;
- Башка механикалык жана курт-кумурскалардын жаракаттары;
- Тоңуп калуу, (муздакка туруксуз сорттор);
- Монилиоз илдеттине чалдыккан;
- Вирус илдетти бар көчөт.

Белгилери:

- Өзөк жана бутактарда түсү күрөңдөн бозго чейин өзгөргөн чөгүп кеткен рак тактарынын пайда болушу;
- Кабык бетинде чакан безетки сымал бүдүрчөлөр “пикниддердин” пайда болушу;
- Пикнидиялардан күрөңдөн кызгылт сары түскө чейинки массалардын бөлүнүп чыгышы;
- Жалбырактары майдаланып, саргыч тартып, эрте түшүп калышы;
- Кабыкта жаракат тактар чоңоюп, өңү карарып, кызгылт-күрөң түскө келип куурап калышы.

Күрөшүү иш чаралары:

Цитоспора менен күрөшүүнүн эң жакшы жолу бул - инфекцияны алдын алуу, агротехникалык ыкмалар болуп саналат:

- Дарактардын суу менен камсыз болушуна көңүл буруу. Кургак жай айларында кургакчылык стрессин алдын алуу үчүн дарактарды каныктыра сугарып туруу. Тамыры тайыз дарактардын тамыры жер бетине жакын болгондуктан, жазгы ысык сезондо түштүк же батыш тарапты караган капталдары топурактын жогорку температурасынан жана кургакчылыктан жабыркайт. Бул бакчаларды тез-тез сугаруу менен жерди салкын жана нымдуу кармоо керек. Бул көбүнчө жапыз кроналуу сортторго тиешелуу.
- Дарактарга кошумча азыктандырууну жазында жүргүзүү. Азоттуу жер семирткичтерди жайдын аягында колдонбоо, анткени ал күзүндө өстүрүп, бутактардын кышка чейин катууланышын кечиктирип, жаш бойдон калат.
- Темир хлорозу менен ооруган дарактар Cytospora инфекцияларына өзгөчө сезгич болушат.
- Илдеттүү жана куурап калган бутактарды үзгүлтүксүз кыйып жок кылуу. Туура кыюу, бутактарды калтырбоо, кууш колтукту бутактарды жок кылуу. Болушунча чоң кесилиштеги бутактарды кыюуну азайтуу. Кыйууну жазда кургак аба ырайында жүргүзүү. Кесилиши 1 см жогору болгон бутактарды 10 % Бордос пастасы менен сүртүү.
- Бутактын күн тараптарынын күйүшүн алдын алуу максатта ак өңдөгү латекс краскасы менен актоо. Жаңы отургузулган бак-дарактардын сөңгөгү күнгө күйүп калбашы үчүн кап же ак түстөгү материал менен ороп коюу сунушталат. Бул ыкма өзөктүн күн тарабынын кышкы учурда жарылышынан сактайт.
- Жыгачты тешип зыян берүүчү курт кумурскалардан сактоо.
- Айыл чарба шаймандары менен механикалык жаракат берүүдөн сактануу.
- Жыгач кесиндилердин үймөгү инфекция булагы болуп саналат. Пикниддери бар жыгачтарды жок кылыңыз.
- Дарак айланасын мульчалоо. Сууктан сактоо (суук райондордо).